

Blekking og svindl – hverra hagur?

Garðar Sverrisson, fagsviðsstjóri Matvælastofnun

Sjávarútvegsráðstefnan 2013

Grand Hótel

Reykjavík, 21. – 22. nóv. 2013

• Svindl

- *Ólögðmætt athæfi - Skjótþinginn gróði þinginn á óheiðarlegan hátt.*

- *Af yfirlögðu ráði og á kostnað viðskipta“vina“*
- *Virðingarleysi fyrir neytandanum*
- *Beint að viðskiptavinum á nærmarkaði*
- *Tekur því varla að kvarta!*
- *Dreifður kúnnahópur – einstök mál leyst/þögguð niður*

- *Afleiðingar:*

- *GLATAÐ TRAUÐ – gorkúleinkennin – kennitölufلاك*

- *Dæmi:*

- *Ódýrari tegundir notaðar í stað dýrari*
 - *„fiskur“ í raspi ekki alltaf rétt tegundagreindur*
- *Vatn kemur víða við*
 - *Blandað vatnsbindandi efnum til að auka þyngd*
 - *Íshúð þyngri en upp er gefið*
- *Merkingar ófullnægjandi*
 - *Dýrustu vöðvarnir drýggðir með marningi*
 - *Efnanotkun ekki tilgreind.*

• Blekking – margvíslegar ástæður

- *Blekingu er t.d. beitt þegar viðkomandi er staðráðinn í að láta reglur, boð eða bönn, ekki aftra því að framfylgja sannfæringu sinni.*
- *Dæmi um tilvik sem gætu leitt til blekkinga:*
 - *Þróun sem fer á skjön við reglur*
 - *Reglur taka ekki mið af tæknipróun*
 - *Samkeppni – kröfur kaupenda/neytenda*
 - *Nýjar upplýsingar/rannsóknarniðurstöður*
 - *Breytt viðhorf neytenda.*
- *Markmið:*
 - *Hagnaðarvon til lengri tíma*
 - *Bætt samkeppnisstaða*
 - *En líka: betri vara – eðlileg þróun?*
 - *Tilgangurinn helgar meðalið!*

• Sögunni „endalaus“ lokið!

- *Hófst fyrir um 20 árum, hér um aldamótin*
- *Samkeppni á mörkuðum. Hærra verð fékkst fyrir poly-sprautaðan fisk.*
- *Ágreiningur saltfiskframleiðenda og opinberra eftirlitsaðila snerist um tilgang notkunar efnanna.*
- *Yfirvöld í helstu framleiðslulöndum héldu sig svolítið til hlés, einkum fram til 2009.*
- *Notjun efna stöðvuð des 2010 – ESA þrýsti á stöðvun.*
- *Framleiðandi fjölfosfatefnanna sótti um leyfi til ESB til að nota þau í allt sjávarfang 2009.*
- *Umsóknin einskorðuð við saltfisk. Matís á stóran þátt í endanlegri niðurstöðu.*

- Sögunni „endalaus“ lokið! - frh.
 - *F.o.m. næstu áramótum verða polyfosföt leyfð í saltfisk á grundvelli þess að jákvæð áhrif eru hinum neikvæðu yfirsterkari.*
 - *Reglugerð 1333/2008 um aukefni í matvælum*
 - *Breytingarreglugerð 1068/2013 birt 30. okt. sl.*
 - *Skilyrði fyrir notkun efnanna í aðfararorðum reglugerðar*
 - *Hámarks magn, saltprósenta 18%, merking í innihaldslýsingu en að auki mun ESB vakta þróunina í helstu framleiðslulöndum saltfisks*

• Polyfosfat-blandaður saltfiskur

- *Af hverju flokkað sem blekking?*
 - *Almennt með örfáum undantekningum voru efnin falin fyrir eftirlitsmönnum.*
 - *Engar leiðbeiningar um notkun efnanna voru til staðar í vinnslunum*
 - ***Ekki minnst á dí-, tri- eða polyfosföt í innihaldslýsingum, né flæðiritum.***
 - *Fosfötin eða áhrif þeirra voru því ekki hættugreind í innra eftirliti fyrirtækjanna.*
 - ***Engar merkingar sem gáfu tilvist efnanna til kynna.***
 - *Vísindasamfélagið virkjað á fullu síðan skömmu eftir aldamót. Niðurstöður ekki kynntar fyrir eftirlitsaðilum fyrr en 2009.*
 - *En þegar upp er staðið virðist sem ESB sé að viðurkenna að notkun þessara aukefna sé jákvæð fyrir vöruna og vörugæðin.*
 - *Ágreiningur eftirlitsaðila og framleiðenda var um hvort fjölfosfötin væru aukefni eða tæknileg hjáplarefni. Álit framleiðenda (um tæknil.hjálparefni)hefði breytt því að rauðmerktar athugasemdir hefðu fallið út af athugasemdalista.*

Það hlýtur að vera til önnur leið en þessi!!!

Takk fyrir!

www.mast.is

